

една личност отдѣлно, така и за цѣлъ народъ въобще — за да може той да се развие и да достигне до извѣстна степенъ на своето нравствено и материално благосѣстояние, — прѣди всичко е потрѣбно едно таково условие, което се нарича свобода; а защото това условие не сѣществува у насъ, то и никакъвъ прогресъ токо-рѣчи, е невъзможенъ“. Но ето, чегато да покаже всичката неоснователностъ на това наше убѣждение, подъ самия носъ на нашата емиграция, се появи обявление за литературно-научния вѣстникъ Знание, въ което Дружеството за разпространение полезни знания ни учи просто и ясно, че дордѣто единъ народъ се не развие, не образова и не придобие извѣстенъ капиталъ знания, до тогава той не заслужава даже вниманието като народъ, или съ други думи — за него е непотрѣбна и невъможна никаква свобода. Ние ще се съгласимъ за минута съ дѣлната, ясната и убѣдителната проповѣдь на науката и ще попитаме самото Дружество, какъ ще то да разпространи между нашия народъ науката и образованието, когато за това дѣло сѣществуватъ у насъ съвсѣмъ неблагоприятни и противни условия? Възможно ли е, щото при тоя варварски деспотизмъ, при тие страшни прѣслѣдвания, гонения и притѣснения да може нашиятъ народъ да възприеме нѣщо отъ здравата и полезната наука и чрѣзъ нея да добие какво-годѣ облекчение въ своето положение? Възможно ли е всичко това (да бжде) прѣди да се унижатъ тие условия и прѣди да добие народътъ пълна политическа свобода? Очевидно, не! Но просвѣтителитѣ, начело съ Л. Каравеловъ, не искатъ да се бѣрятъ за тая свобода: тѣ сж изгубили вѣра въ ефикасността на революционното дѣйствие, мила имъ е свободата, но искатъ да я „чакаатъ“, сама да имъ дойде като манна небесна. „Тогавата да чакаме и ние да добиемъ тая свобода?“ — Чакайте, господа, — отговаря имъ Ботйовъ, чакайте и водете